

Borba njemačke katoličke omladine proti športskom materijalizmu.

Sport poput epidemije kraljuje omladinom svih naroda. Veliki dio omladine misli tek na nogometne utakmice, na konjske i biciklističke utrke, a ne poznaje radosti duha i ne oduševljava se više ni za narodne ideale. Sport je postao sam sebi svrhom; omladina kao da njime u sebi hoće da uguši nemir duše, koja je nesretna, ako nije aktivna. Sport je postao omladini drugom vjerom, koja je zamijenila svaku pozitivnu vjeru. Većina današnjih športaša izgubljena je za Crkvu.

Kojim sredstvima danas Crkva reagira na športskom području proti ovom novom poganstvu? Crkva osniva katoličke tjelovježbene i sportske organizacije, koje preuzimlju iz sportskih pokreta sve ono što je po sebi dobro, i u tim sportskim udruženjima odgaja svoje članove za katolički sportski apostolat, t. j. pokazuje im, sve poganske sastavne dijelove u savremenom športskom pokretu i upozorava, kako će kršćansko shvaćanje i u tom području zamijeniti materijalističko. U više se glavnih točaka materijalistički sport udaljuje od kršćanstva, a u sedam točaka svojim pozitivnim primjerom katolička sportska udruženja pobijaju sportski materijalizam.

Kao primjer djelatnosti sv. Crkve na području sporta uzimljemo Njemačku i to djelatnost katoličkog udruženja »Deutsche Jugendkraft«.¹ Ovaj je referat izraden poglavito prema nizu članaka, koja je napisao u časopisu istoga imena P. Küble, S. J. pod naslovom: Kleidung bei öffentlichen Leibsübungen (1925—1926.)

I. Slika današnje Njemačke.

Kakvo je stanje današnje Njemačke proti kome se bori njemačka katol. mladost, riše nam jedan plakat, što ga je izdao »Deutsche Jugendkraft«. Evo izvatka: »Sport je lozinka današnje omladine. Gradovi se natječu u podizanju lijepih sletišta i veličajnih stadiona. Domo-vinska natjecanja — Olimpijske igre — probudile se na novi život. Na stotine tisuća gledalaca iz svih slojeva i staleža svake nedjelje pune sportska igrališta. Stupovi za plakate svakog su dana oblijepljeni svim mogućim objavama o najraznoličnijim gimnastičkim natjecanjima. U novinama su svi stupci ispunjeni vijestima iz sportskoga života. Tako-zvane »ritmičke škole« niču iz zemlje poput gljiva svakog dana.

¹ Tom prilikom upozorujem, da se ne može usporediti Njemačko Katoličko Apostolsko udruženje »Deutsche Jugendkraft« s hrvatskim orlovstvom, jer je orlovstvo religiozno-socijalni pokret, koji ima u svom programu i tjelesni uzgoj, dok je Deut. Jugendkraft tjelovježbeni pokret. Tjelovježbeno načelo ovog njemačkog pokreta naravno vrijedi i za tjelovježbeni dio orlovskog rada.

Država i škola sa svoje strane djeluju, da u najdalje krugove i čak na posljednjeg učenika šire misao tjelesnih vježbi. Sport je tu i svagdje. Sport je dakle triumf!!! — Senzacionalni duh, koji leti za rekordima — pretjerivanja i pretjerana umaranja — potpuno utapanje u tjelesnim vježbama i stoga potpuno zanemarivanje svega drugoga — pretjerano naglašavanje svega tjelesnoga prema riječima Nietzsche-a: »Tijelo je sve, duša je samo nešto u tijelu«. (Deutsche Jugendkraft, 15. IV. 1926.)

2. Cilj tjelesnog uzgoja.

a) Općenito.

P. Schröteler, S. I. napisao je u časopisu »Schule u. Erziehung« (I. 1925.) vrlo informativan članak pod naslovom »Rhytmik u. Erziehung«. Razlikuje kod tjelesnog uzgoja: Individualne ciljeve i socijalne ciljeve. Kod individualnih ciljeva ili se veća pažnja svraća na samo tijelo (čistoća, zdravlje, snaga, spretnost, ljepota) ili na dušu ili na čovjeka kao cjelinu. Svraća li se veća pažnja na dušu, to tijelo može da služi kao izraz duševnosti (izražava nagonске pojmove, estetske, vjerske, voljne doživljaje) ili tijelo može da bude put do duše. U posljednjem se slučaju promiče sjetalno i duševno spoznavanje (brzo i dobro shvaćanje — jasno pregledati — pravo mjeriti i procijeniti — jasno bitno izlučiti — maštom novo stvarati), osjećanje i htijenje. Kada tjelesni uzgoj imade socijalne ciljeve, to on ili stvara nove zajednice ili pomaže da se zajednice uzvise i oplemene. (Potankosti i temu ove seminarske radnje njem. instituta za znanstvenu pedagogiku vidi u napomenutom časopisu). Ovo je znanstvena šema. U savremnoj praksi se ističu tek pojedini momenti. Tako njemačka kat. gimnastička organizacija ovako piše presvj. g. biskupu Keppleru:

»Deutsche Jugendkraft« smatra svojom najsvetijom dužnošću, njemačku omladinu tjelesno osnažiti, da time olakša duši prevlast nad tijelom (Huldigungs-Adresse der »D. J. K.« Kreis Württemberg zum gold. Priester-Jubiläum Sr.-Exc. Dr. P. Wilh. v. Keppler, Bischof von Rottenburg).

b) Zdrav tjelesni uzgoj potreban je kod omladine.

Iskustvo pokazuje, da zdravo dijete, osim kada spava, vrlo rijetko ostaje posve mirno. Tjelesno je kretanje za dijete neotkloniva potreba, nužna potreba. Tako se ubrza košanje krvi, pospješuje probava, jačaju pluća, povisuje rast tijela... Osobito u doba razvijanja treba cijeloj omladini, dječacima kao i djevojkama dati zdrav tjelesni uzgoj.

c) Muška i ženska tjelovježba bitno se razlikuje.

No tjelesne tjelovježbe mora da se posve razlikuju kod obih spolova. I običan lajik u liječničkoj znanosti znađe, kako se tjelesno ustrojstvo dječaka razlikuje od djevojačkog. Cijela je građa drukčija, snaga

je drukčije podijeljena, brzina rasta u drugom je omjeru. Bog i tjelesa upravlja na posebnu životnu zadaću, što iščekuje muškarca, odnosno ženu. Na sve se to mora obazirati tjelesna vježba.

d) Osuda koedukcije.

1. Spolna napetost ne smije otupiti. »Htjeti izbrisati vrlo vrijedne napetosti, što stvaraju život, a postoje radi oprečnosti muža i žene, značilo bi potpisati propast, katastrofu, našega naroda« (Schule und Erziehung; I. Heft. 1925; P. Schröteler, S. J.: Rhythnik u. Erziehung; p. 22).

2. Odijeljeni sletovi: posebno muški, posebno ženski. »Gombanje mora da je podijeljeno prema spolovima«, traže njemački biskupi. U tome je odgovor na neka nastojanja u D. J. K., da se osnivaju ženski odsjeci. Ako ovi uvedu unutar muške organizacije, onda »ćemo skoro imati na našim vježbalištima prilike, kakve često s velikom žalošću vidimo na drugim mjestima. I tako će nestati iz naših redova dobar glas: znatan dio poštenja. Ne ću reći, da djevojkama ne treba dati prilike za tjelesne vježbe, u granicama što ih postavlja ćudoređe, i da za njih ne treba osnovati organizacije. Ali ta mora biti odijeljena, za se. Deutsche Jugendkraft mora ostati za muškarce. Čuvajmo se, da kod naših priredbi ženski dio ne bi prevladao. Inače će se govoriti: Pogledajte, oni su kao i svi ostali. Po sebi je dobar znak, da se od nas više traži, nego od drugih. Nemojmo pripustiti bolest današnjega vremena, da se ne može učiniti nikoja priredba, nikoji ophod, nikoji polazak na igralište, a da se tu ne nalaze ženska stvorenja.« (D. J. K. P. Kübfe).

e) Oznaka muške tjelovježbe.

1. Što je dobro? Za muške su dobre ove vježbe:

Vježbe dizanja i podupiranja ruku i gornjeg tijela (Stemm u. Stützübungen der Arme u. des Oberkörpers).

Trčanje i skakanje.

U svemu se redovito ističe momenat snage i srčanosti.

2. Boksanje je loše. Odlučno se otklanja boksanje, jer je to surov sport, kod kojega često i tjelesno zdravlje i ljepota tijela nestrada. Gledaoci u borcima ne gledaju neumrle ljudske duše, koje vladaju svojim tjelesima, već dvije ljudske zvijeri, koje kane međusobno da se unište.

f) Oznaka ženske tjelovježbe.

1. Općenito.

1. Žena neka se toliko bavi tjelovježbom, da se tjelesno i duševno može uklopiti u život, koji odgovara njenim osebinama; jer čim više žena spozna, da naša budućnost ovisi o tjelesno, umno i ćudoredno jačem pokoljenju, čim bolje shvati svoju zadaću, da postane posudom novog naraštaja, tim će čovječanstvo brže i očitije kročiti savršenstvu.

2. Sport ne može ženi da postane sebi svrhom, već mora uvijek da ostane sredstvo k cilju, u svijesnoj opreci k mužu.

3. Žena ne smije da sudjeluje kod sportskih natjecanja...

4. Cilj ženskog sporta nije pobjeda i prvenstvo, već savršenstvo u miru i kretnjama. (Deutsche Jugendkraft od 1. V. 1926.; 123, 133.).

Najzdravije za djevojku, i uopće za ženu, jest rad na domaćem ognjištu, u porodici. Mnogim djevojkama današnje društvene prilike onemogućuju ovaj za ženu najzdraviji posao, kod kojeg se skladno izmijenjuje gibanje i mir. U svemu treba da se ističu momenti dražesne ljepote. (D. J. 8, 4; p. 45—46).

Sama liberalka Bess-Mensendieck ističe: »Kod ženske tjelovježbe treba prije svega da do svog prava dođu oni dijelovi tijela, koji su od važnosti za naravni poziv žene. Kretnje običnog života igraju kod toga važnu ulogu... Postoji ljepota, koju svaka žena može da postigne: ljepota u kretnjama dnevnoga života. — Treba prekinuti u načelu s istovjetnosti muške i ženske tjelovježbe. Stoga samo ženske učiteljske sile mogu da dođu u obzir.« (Schule u. Erziehung, I, 1925; p. 8; Schröteler S. J.: Rhytmik u. Erziehung).

2. Koje vježbe odgovaraju ženi.

Vježbe poskakivanja i igre (Hupfübungen u. Spiele).

Plivanje je zdravo za djevojku. No to treba da je odijeljeno po spolovima i u čednoj kupaćoj košulji.

Sklizanje i vožnja na skiu na ledu vrlo je zdravo. Valja paziti samo na dobro društvo.

Skianje za djevojku jest rodlanje; nanovo na istim saonama treba da budu samo djevojke. Nošnja mora biti čvrsta i čedna.

g) O s u d a s p o r t s k o g m a t e r i j a l i z m a .

U savremenom sportskom pokretu imade i pozitivnih elemenata. Sam ritmički pokret donio je nove vrednote: istaknuo je važnost vježbe u disanju, upozorio na dobro držanje tijela i na t. zv. Lockerungsübungen. Isto tako ritmički pokret naglašava u opreci sa starom poganskom feminističkom školom, koja je u svemu htjela da izjednači muškarca i ženu, da se ženska tjelovježba treba da razlikuje od muške, i u tom se pogledu savremeni ritmički pokret povratio na stajalište katoličke pedagogije.

No uz ova je pozitivna zrnca savremena tjelovježba i tjelesni uzgoj gotovo redovito poganski. To se osobito vidi u ritmičkom pokretu, koji otvoreno ispovijeda načela monizma, panteizma, estetskog materijalizma, a faktični je zatočnik kulture golotinje, koji s jedne strane ide za tim da otupi spolnu napetost između obih spolova, a s druge strane stoji na neznanstvenom gledištu, da je golotinja potrebno sredstvo za potenciranje zdravlja i životne snage.